

Studiedag 2015: 'State of the art'. Lezingen van scribendi, wetenschappers en een liefhebber

Donderdag 29 januari 2015 opende Petra van Dam de studiedag 'State of the art' en benadrukte het bijzondere dat zoveel studenten, van maar liefst drie universiteiten, aanwezig waren om iets van hun onderzoek te presenteren.

Toon Bosch leidde de eerste sessie in, die in het teken van 'Mentaliteit en instituties' stond. Studenten van OU, VU en UL zoeken bij hun studie van *disaster history* aansluiting bij een theoretisch kader, wat we nu in modern Nederlands 'state of the art' noemen. Voor de liefhebbers werd nog naar *Two Centuries of Experience in Water Resources Management. A Dutch-US Retrospective* uit 2014 onder redactie van John Lonquist, Bert Toussaint, Joe Mamous jr. en Maurits Ertsen verwezen. Hans van Sprang ging bij zijn afgerond onderzoek voor zijn masterscriptie (OU) *Religieuze percepties van grootschalige overstromingen in het Gelders rivierengebied in de periode 1741-1861* in hoe de rampen maatschappelijk werden verwerkt. Tom Quist moet het onderzoek voor zijn bachelor (UL) *Rekening van het gemeene Land. De Staten van Holland en de droogmaking van de verversingen bij Bleiswijk en Hillegersberg (1765-1784)* nog afronden. Bleiswijk was de eerste droogmakerij die door de Staten werd bekostigd en uitgevoerd. Is dat een 'keerpunt', of lag het in de lijn van de verwachting omdat de invloed van de Staten geleidelijk aan toenam? Gerrit Boomsma heeft zijn masterscriptie *Wij moeten onze landsaard niet verzaken, geven en daarbij een rijmpje maken. Historisch onderzoek naar geefgedrag bij watersnoden in de 19de eeuw* (VU) voltooid. Daarbij werd zowel de 'geeforganisatie' als de 'geefmotivatie' bekeken. Bij dat laatste onderzocht hij de rijmpjes die de gulle gevers na de watersnoodrampen in 1825 en 1861 bij hun giften lieten noteren. Judith Spiegel is bezig met het onderzoek voor haar master (OU) waarin zij de Zeeuwse watersnoodramp van 1906 onder de loep neemt. Haar probleemstelling luidt: in hoeverre waren waterschappen en burgers in 1906 op de

overstroming voorbereid? Na de overstroming handelde men veelal ad hoc omdat er te weinig was vastgelegd.

Tijdens de sessie 'Catastrofale rivieren' werden de watersnoden vanuit een steeds breder perspectief belicht. Na de overstromingen te Den Bosch en de ijsbestrijding in het rivierengebied werd het landelijk beleid besproken. Francien van den Heuvel vertelde over *De omgang van stedelijke overheid en de bevolking van Den Bosch met ijsvloeden en watersnoden in de periode 1740-1995* dat in haar nog lopend dissertatie-onderzoek (OU) centraal staat. 'Dat gaat naar Den Bosch toe'

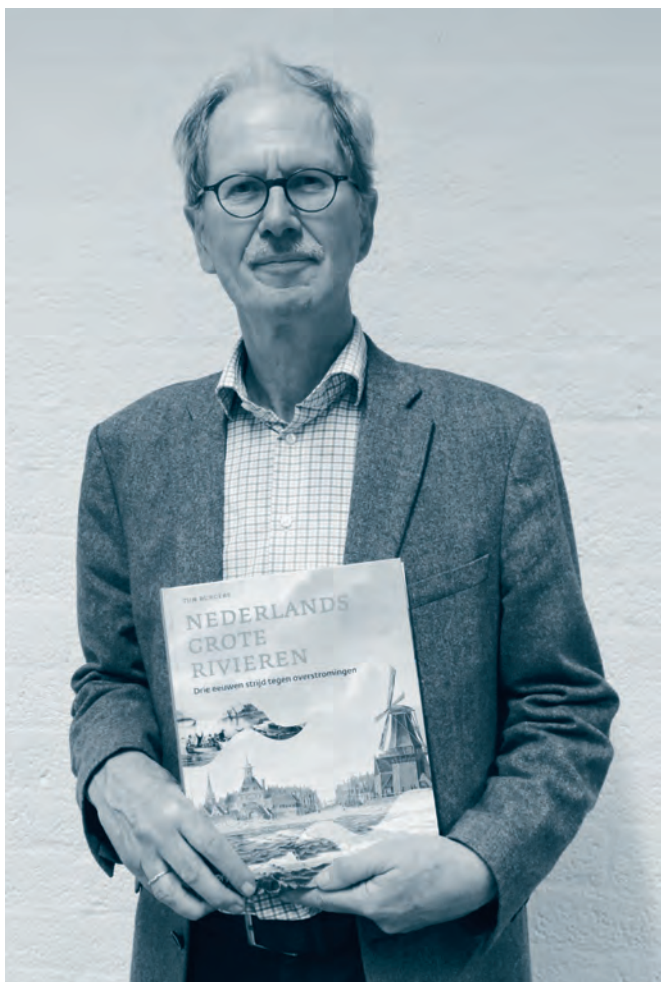
Tijdens de studiemiddag van 29 januari 2015. Van links naar rechts H. van Sprang, T. Quist, G. Boomsma en J. Spiegel. Foto Bertus Wouda.

gold niet alleen voor 'zoete lieve Gerritje' maar ook voor het water dat vanuit verschillende kanten naar de Meierij stroomde. Bas Mooren gaf een presentatie van zijn lopend masteronderzoek (OU) en ging daarbij in op de *Theorie en praktijk van de ijsbestrijding op de grote rivieren in de periode 1740-1891*, maar ook de wijze waarop de zogenaamde ijsvloeden ontstonden werd toegelicht.

Ton Burgers heeft door jarenlange praktijkervaringen, onder andere bij het Waterloopkundig Laboratorium, een eigen visie ontwikkeld. Zijn referaat *De gevaarlijke rivier. Het heden getoetst aan het verleden* was iets scherper geformuleerd dan de titel van zijn boek *Nederlands grote rivieren. Drie eeuwen strijd tegen overstromingen*, waarop het was gebaseerd en waarvan elders in dit tijdschrift een recensie is opgenomen. Bij het huidige rivierenbeleid gaat men er vanuit dat er meer pieken in de waterafvoer komen, terwijl we de waterkeringen niet 'eindeloos' kunnen ophogen. 'Ruimte voor de Rivier' lijkt dan de oplossing om de waterspiegels te verlagen. Maar om met Prediker te spreken: 'Er is niets nieuws onder de zon', want ook in het verleden kampte men met hoogwater en moesten er oplossingen worden bedacht. Volgens Burgers heeft de Rijnafvoer altijd gefluctueerd. Bovendien lijken de 'eigentijdse' oplossingen veel op de overlaten zoals die in 1800-1850 werden geproclameerd. Kortom, sommige eigentijdse innovaties kan men als 'oude wijn in nieuwe zakken' typeren.

Enkele aanwezigen stelden dat die conclusie onjuist zou zijn. De eigentijdse hoogwatergeulen kunnen niet met die overlaten worden vergeleken. Burgers beaamde dat hij al eerder hierover met deskundigen had gediscussieerd. Hij kende wel 30 mensen die het niet met hem eens zijn, maar dat is nog geen reden om aan te nemen dat hij het niet bij het rechte eind zou hebben. Op de stelling dat er nu wel degelijk een klimaatverandering gaande is, werd door Burgers op de rivieroverstromingen van 1926 gewezen. Dat had niets met de gemiddelde neerslag maar met een piek te maken. Zulke pieken zijn er altijd al geweest. Beide kampen waren het met elkaar eens dat het aan tijd ontbrak om hier gedetailleerd op in te gaan. Het fraai gebonden en rijk geïllustreerde boek van Burgers met nuttige bijlagen verdient meer dan het korte signalement in de 'Peilingen' zoals dat in het vorige nummer van dit tijdschrift is opgenomen. Wie durft een doorwrochte recensie te schrijven? Neem er de tijd voor, eendachtig mijn motto: *Festina Lente!*

*T. Burgers tijdens de studiemiddag met zijn veelbesproken boek *Nederlands grote rivieren*. Foto Bertus Wouda.*

Bertus Wouda

Different strokes for different folks

Dinsdag 21 april 2015 was er in het LEF Future Centre van Rijkswaterstaat in Utrecht een seminar over de internationale stroomgebieden van Eems, Maas, Rijn en Schelde waarbij ook het boek *Different strokes for different folks* werd gepresenteerd. Bij Rijkswaterstaat was de focus lange tijd op de strijd tegen het water en dus op de waterkwaliteit gericht. Na de Tweede Wereldoorlog kwam waterkwaliteit in beeld en tegelijkertijd kwam het beleid steeds meer in Europees perspectief. Momenteel staan de Europese landen onder druk om aan de Europese Kaderrichtlijn Water te voldoen. In het boek *Different strokes for different folks* wordt de moeizame ontwikkeling van vier internationale commissies voor de stroomgebieden van respectievelijk de Eems, Maas, Rijn en Schelde beschreven. Het waren alle vier rivieren waarvan de monding op Nederlands grondgebied ligt. Voor de vier stroomgebieden zijn er afzonderlijke commissies waarin alle in dat gebied gelegen landen participeerden. Ondanks de verschillende nationale belangen en culturele verschillen werden er waterverdragen gesloten. In dit boek wordt per stroomgebied het onderwerp op drie niveaus geanalyseerd: het rivierenbeleid zelf, de organisatie van de verschillende nationale vertegenwoordigingen (zowel ten aanzien van de personen als hun volmachten) en de wijze waarop het onderhandelingsproces verliep. Het is goed dat dit moeizaam verlopen proces, waarbij men wereldwijd toch voorop liep, in het Engels is beschreven. Immers, wereldwijd zijn er zo'n 270 grote internationale rivieren waarbij het steeds zeer lastig is om tot een gezamenlijk waterverdrag te komen. We kunnen daarbij aan de Amazone, Donau, Eufraat, Nijl en de Mekong denken. De vier hier beschreven West-Europese trendsetters kunnen als inspiratiebron dienen.

Na een toelichting van auteur Nil Disco op opdracht, werkwijze en eindresultaat werd het eerste exemplaar van het boek door Peter Struik, hoofdingenieur-directeur van de dienst Water, Verkeer en Leefomgeving van RWS, aan Elaine Alwayn, directeur Water en Bodem bij het Directoraat-Generaal Ruimte & Water (DGRW) van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, uitgereikt.

Bij het seminar, onder leiding van Eric Martejn, voerden enkele sprekers die zelf bij de internationale onderhandelingen over het waterbeheer betrokken waren het woord. Zij gingen ieder op een aspect van het boek in. Door Bob Dekker werden speelveld, spelregels, knikkers, spelers, spel en conflicten bij de Eems en de Rijn toegelicht. Vlaamse 'Scheldemonitor' Henk Maeckelberghe hield een referaat over het grensoverschrijdend waterbeheer van Maas en Schelde en wist dat mooi met anekdotes over cultuurverschillen tussen Nederland en Vlaanderen te larderen. Tijdens het seminar vermeden alle sprekers, inclusief de auteurs, de termen Ooster- en Westerschelde. Kennelijk heeft men het Belgische spraakgebruik overgenomen en zo werd voor dat stroomgebied consequent over Schelde gesproken. Tot slot sprak Govert Geldof over de moeilijkheden omtrent 'samenwerken' en gaf aan dat de grootste verschillen binnen de grenzen liggen en geen grenzen overschrijden. Zijn stelling was dat voor het maximale effect van samenwerking we meer oog voor (impliciete) ervaringskennis moeten hebben. Dat zal voor managers een hele mentaliteitsverandering vergen. Ook daarbij geldt mijn motto: *festina lente*.

Bertus Wouda

Nil Disco, Alex van Heezik, *Different strokes for different folks. 50 years of agreements and disagreements in the Rhine, Meuse, Scheldt and Ems river basins*. Eburon, Delft 2015. 304 blz. Geïll. ISBN 978-90-5972-904-9. €39,50. www.ebu-ron.nl.

Nil Disco (links) en Alex van Heezik (rechts) met hun nieuwe studie *Different strokes for different folks*. Foto Bertus Wouda.

Sluiting van de doorbraak in de Westfriese Omringdijk bij Scharwoude. Olieverf op doek door Matthias Withoos, 1676. Westfries Museum, Hoorn.

Panorama doorbraak Westfriese Omringdijk 1675

Op 27 maart 2015 presenteerde het Westfries Museum in Hoorn een heel bijzondere aanwinst. Het gaat om een groot panorama door Matthias Withoos (1607-1703) van de werkzaamheden aan de sluiting van de bij het dorpje Scharwoude bezuiden Hoorn doorgebroken Westfriese Omringdijk. Op 5 november 1675 begaf de dijk het daar tijdens een zware storm die in het hele Zuiderzeegebied grote schade aanrichtte. Er werd meteen met man en macht aan het herstel begonnen. Op 29 november was de dijk weer gesloten met een om het diep uitgespoelde gat in zee geheide dubbele palenrij gevuld met wier. Helaas sloeg tijdens een nieuwe storm op 5 december alles weg. Er zat niets anders op dan nog verder in zee een driedubbele palenrij in te slaan. Op 21 januari 1676 was het werk gereed. Het schilderij door Withoos toont als een schoolplaat tot in de details correct dat tweede werk. We zien vijf heistellingen in vol bedrijf. Bootjes varen af en aan. Honderden met slechts een paar lijntjes aangeduide arbeiders zijn hard aan de slag. Het gezicht op Hoorn linksachter completeert het beeld. Withoos vestigde zich in 1672 in Hoorn en maakte het dus zelf van dichtbij mee. Het schilderij komt uit het bezit van de familie Van Foreest. Destijds was Nanning van Foreest secretaris van de in het pand van het Westfries Museum gevestigde Gecommitteerde Raden, het dagelijks bestuur van de Staten van Holland. De Raden trokken direct na de doorbraak de leiding naar zich toe. Het is goed mogelijk dat het schilderij in opdracht van Nanning van Foreest of de Gecommitteerde Raden is vervaardigd. De aankoop en restauratie werden mogelijk gemaakt door ondersteuning van onder andere de NWB Bank en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. www.wfm.nl.

Aanwinst Rijksmuseum: doorbraak Sint-Anthonisdijk 1651

Veel meer publiciteit dan de aankoop van het schilderij door Withoos van de doorbraak in de Westfriese Omringdijk kreeg half maart 2015 een aanwinst van het Rijksmuseum. Het gaat om een groot doek door Jan Asselijn (ca. 1610-1652) van de doorbraak van de Sint-Anthonisdijk (Diemerzeedijk) bij het gehucht Houtewael tussen Amsterdam en Diemen tijdens de Sint-Pietersvloed van 4 op 5 maart 1651. Grote delen van Amstelland, verdwenen onder water, de in 1629 drooggevalle Watergraafsmeer liep weer vol en zelfs delen van Amsterdam kwamen blank te staan. Asselijn zette het tafereel met veel gevoel voor

De doorbraak van de Sint-Anthonisdijk bij Amsterdam. Olieverf op doek door Jan Asselijn, 1651. Rijksmuseum, Amsterdam.

Waterketel of bouloir cadeau gedaan aan Willem Sijpesteijn voor zijn waakzaamheid en zorg tijdens de stormvloed van 15 november 1775. De ketel werd in 1736 vervaardigd door de Amsterdamse zilver-smid Alger Mensma. Zaanse Museum, Zaanstad.

drama neer. De nietige menselijke figuren verloren in de wind versterken de impressie van het natuurgeweld. Links aan de horizon lijken we de zware, stompe kerktoren van het dorpje Ransdorp in Waterland aan de overzijde van het IJ te ontwaren. Het schilderij bevond zich eeuwenlang in Frans familiebezit. Na het nodige onderzoek en restauratie werd het op de TEFAF aangeboden. Het Rijksmuseum verwierf het daar voor 1,2 miljoen euro. www.rijksmuseum.nl.

Aandenken stormvloed 1775 in Zaanse Museum

Op 20 juni 2015 schonk de familie Kaars Sijpesteijn enkele bijzondere objecten aan het Zaanse Museum op de Zaanse Schans te Zaanadam. Hieronder bevond zich een grote zilveren waterketel op komfoor. In de bodem van de ketel is een lange tekst gegraveerd. Hieruit blijkt dat hij cadeau is gedaan aan Willem Sijpesteijn wegens zijn waakzaamheid tijdens de stormvloed van 5 november 1775. Daardoor was een reeds doorgebroken duikersluisje in de zeedijk langs het IJ toch nog gestopt. Zo werden het dorp en wijde omstreken voor overstroming behoeft. Sijpesteijn was secretaris van Assendelft en bode, secretaris en penningmeester van het Heemraadschap van de Assendelver Zeedijk. Naast de ketel kreeg hij ook nog twee zilveren trekpotten, vier 'soucoupen' of schotels en een tabakskomfoor. Schenker was de vrijheer van Assendelft en Assumburg, Cornelis Deutz. De stormvloed van november 1775 hield rond de Zuiderzee stevig huis. In Noord-Holland brak de zeedijk van de Zeevang, de streek ten noorden van Edam. In Amsterdam liepen de eilanden waaronder Kattenburg onder. In Zaanadam spoelde het hoge water urenlang over de dijken heen. Het scheelde hier bijzonder weinig. Te

Assendelft begaf een oud en vervallen duikersluisje in de zeedijk langs het IJ het. Toen Sijpesteijn met een hulp ter plekke arriveerde, kolkte het water al naar binnen. Aange-moedigd door een stevige beloning waagde Sijpesteijns metgezel zich tot de keel in het IJ om een daar dobberende op drift geraakte praam te pakken te krijgen. Dat lukte niet, waarna ze snel een roeibootje over de dijk haalden. Met de voor het sluisje gemanoeu-vreerde praam slaagden zij erin de stroming te beteugelen. Even later arriveerde de dijk-baas met noodmateriaal en meer volk en kon het sluisje goed gestopt worden. Een ander onderdeel van de schenking door de familie Kaars Sijpesteijn staat ook in verband met deze stormvloed. Het gaat om een door Deutz aan de dijkwerker Cornelis Smit geschon-ken zilveren lepel voorzien van de inscriptie “Aan Cornelis Smit gegeven voor zijn vlijt 15 nov 1775 aan de dijk betoond”. www.zaansmuseum.nl.

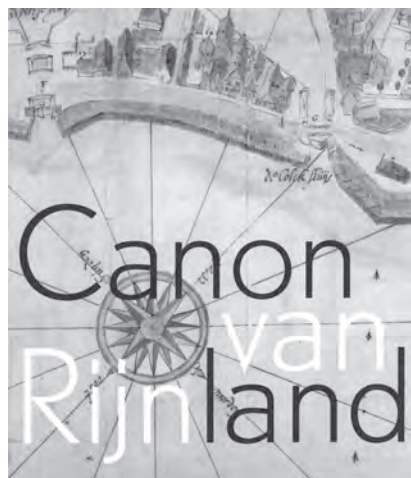
Belang, betaling, zeggenschap in de Haarlemmermeer

Op 20 mei 2015 werd in het voormalige polderhuis te Hoofddorp het boek *Belang, be-taling, zeggenschap. 150 jaar waterschapsbestuur en Haarlemmermeerpolder* gepresenteerd. Auteur Hans van Velsen beschrijft in dit boek het handelen van de besturen van het waterschap Haarlemmermeerpolder (1855-1979) en het waterschap Groot-Haarlem-mermeer (1979-2005). De inhoud is grotendeels ontleend aan de verslagen van de ver-gaderingen van de hoofdingelanden (het algemeen bestuur) en die van het college van dijkgraaf en heemraden (het dagelijks bestuur). Daarnaast kon de auteur als oud-wa-terschapsbestuurder putten uit veel persoonlijke ervaring. Van 1984 tot 1995 was hij hoofdingeland en van 1995 tot 2005 heemraad van Groot-Haarlemmermeer, waarna hij nog vier jaar hoogheemraad van Rijnland was. Ook vergaarde Van Velsen informatie uit gesprekken met andere oud-bestuurders, de oud-secretaris en het oud-hoofd Techni-sche Dienst van Groot-Haarlemmermeer. Het eerste deel van het boek heeft betrekking op het waterschap Haarlemmermeerpolder, het tweede deel op het waterschap Groot-Haarlemmermeer, dat op 1 januari 1979 ontstond uit een fusie van de Haarlemmer-meerpolder met de andere Noord-Hollandse polders binnen het hoogheemraadschap van Rijnland. Bestuurders en hoofden van dienst en organisatie passeren de revue. Het waterbeheer en alles wat daarmee samenhangt krijgt ruime aandacht, evenals de belan-gentegenstellingen die binnen het waterschap bestonden. Meer dan een eeuw hadden grondeigenaren (het ongebouwd) het voor het zeggen, hoewel er binnen hun gelederen geenszins eenstemmigheid heerste. Toetreding van vertegenwoordigers van eigenaars van gebouwde eigendommen en later van inwoners van het waterschap (ingezetenen) tot het bestuur bracht nieuwe uitdagingen voor het ongebouwd met zich mee. Tot 1979 wist ongebouwd zijn dominante positie in het bestuur te handhaven. Vervolgens deel-den gebouwd en ongebouwd de zeggenschap. Na de toetreding van vertegenwoordi-gers van de inwoners in 1995 verkeerde ongebouwd in een minderheidspositie.

Hans van Velsen, *Belang, betaling, zeggenschap. 150 jaar waterschapsbestuur en Haarlemmermeer-polder*. Uitgave Stichting Meer-Historie 2015. 272 blz. Geïll. ISBN 978-90-8009-630-1. € 23,95.

Canon van Rijnland

Het heeft even geduurd, maar begin juni 2015 verscheen de eerder op de website van hoogheemraadschap van Rijnland gepresenteerde Canon van Rijnland in boekvorm. In dertig vensters of momentopnamen wordt een overzicht gepresenteerd van 1.000 jaar wa-terstaatsgeschiedenis in de regio van het hoogheemraadschap en wel van de ontginning van het veen in de tiende eeuw tot de instelling van het hoogheemraadschap van Rijnland

in huidige vorm door een fusie op 1 januari 2005. Bij de samenstelling van de canon hadden gebeurtenissen of ontwikkelingen waarvan de gevolgen nog steeds doorspelen of zichtbaar zijn in het landschap een streepje voor. Zo zijn vensters gewijd aan de ontginning van het veen, de vorming en de droogmaking van het Haarlemmeer, de introductie van de polderbemaling met molens, de turfwinning en de nieuwe taakstelling op het gebied van het kwaliteitsbeheer van het oppervlaktewater. Het keurige en kleurige boekje is royaal geïllustreerd met beelden uit de eigen collecties en archieven van het hoogheemraadschap en foto's van enkele medewerkers. Een opgave van relevante literatuur completeert het geheel.

Paul Schevenhoven (ed. en red.), *Canon van Rijnland*. Dertig momentopnamen van duizend jaar waterstaatsgeschiedenis. Primavera Pers, Leiden 2015. 72 blz. Geïll. ISBN 978-90-5997-197-4. € 12,50.

Ambtenaren werken aan Nederland

Op 12 juni 2015 werd het eerste exemplaar van de studie *Ambtenaren! 200 jaar werken aan Nederland in 100 portretten* overhandigd aan minister Plasterk van Binnenlandse Zaken. Het door Sdu fraai vormgegeven boek stelt in het kader van 200 jaar Koninkrijk de prestaties van honderd ambtenaren centraal en biedt aldus een mooi historisch overzicht van een aantal grote kwesties die in dat tijdvak hebben gespeeld. Het boek is onderverdeeld in zes perioden:

- 1815-1839: Het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden: de opbouw van een nieuwe staat
- 1839-1900: De liberale staat: modernisering van bestuur en infrastructuur
- 1900-1940: De sociale strijd: democratisering en verzorgingsstaat
- 1940-1945: De Tweede Wereldoorlog: bezetting en wederopbouw
- 1950-1975: Een moderne samenleving: emancipatie en maakbaarheid
- 1975-2015: Naar een netwerksamenleving: liberalisering en decentralisatie

Niet alleen komen belangrijke historische ontwikkelingen aan bod, maar doordat deze steeds verbonden worden aan de rol die een specifieke ambtenaar daarin heeft gespeeld, geeft het boek een mooi beeld van het werk van die voor de buitenwacht vaak onzichtbare ambtenaren. Het voert te ver om hier exact aan te geven wat allemaal aan de orde komt, maar het is veel en uitermate gevarieerd: van het Indische cultuurstelsel tot het Europese landbouwbeleid en de Nederlandse export, van de gruwelen van de Atjehoorlog tot de val van Srebrenica, van sociaal bouwen in Amsterdam tot de Vinex, van de eerste postzegel tot de museumjaarkaart, van de laatste beul tot de eerste vrouwelijke politicommissaris. Ambtenaren die in het boek worden geportretteerd zijn onder meer Van den Bosch, Douwes Dekker (Multatuli), Asser, Fruin, Van Poelje, Tinbergen, Wellenstein, Van der Wiel, Molkenboer en Karremans. Natuurlijk komt ook het waterbeheer aan de orde. Met een score van zes op honderd mag de waterwereld tevreden zijn. Het boek bevat boeiende portretten van Goudriaan, de ontwerper van de Zuid-Willemsvaart ('Nieuwe wegen en kanalen' door Sander van Bladel), van bruggenbouwer en KIVI-oprichter Conrad ('De eerste spoorlijn' door Maurits van den Toorn), van Caland, de bedenker van de Nieuwe Waterweg ('Rotterdam wordt een wereldhaven' door Bram Oosterwijk), van de opsteller van het Deltaplan, Van Veen ('De man van het Deltaplan' door Jeroen Padmos), van de aanjager van nieuwe afvalwaterzuiveringstechnieken, Egink ('Schoon water in onze sloten en beken' door Frank van Dorst) en ten slotte van de vroegere Uniedirecteur Kienhuis ('Metamorfose van de waterschappen' van de hand van Herman Havekes). Al met al een prachtig boek, dat gecompleteerd wordt door een uitvoerig bronnenregister en het rangen- en schalenregister van (Rijks)ambtenaren. Mede

door een strakke regie van de samenstellers is een prima leesbaar boek ontstaan. Om die reden, en vooral vanwege hun initiatief om dit boek tot stand te brengen, past hen een groot compliment.

Jeroen Pepers en Davied van Berlo (samenstelling), *Ambtenaren! 200 jaar werken aan Nederland in 100 portretten*. Sdu, Den Haag 2015. 248 blz. Geïll. ISBN 978-90-1239-560-1. € 15,- (voor ambtenaren tot eind 2015 € 9,95). www.sdu.nl.

WaterWerkenWiki

De Stichting WaterHeritage werkt hard aan de realisatie van een WaterWerkenWiki voor het onroerend watererfgoed als bruggen, dammen, dijken, gemalen, havens, molens en sluizen. Op deze manier wordt gehoopt in de behoefte aan een overzichtelijke, actuele en gebruikersvriendelijke kennisbron voor het Nederlandse watererfgoed te voorzien. Verwacht wordt ook dat de wiki zal bijdragen aan de vergroting van het waterbewustzijn. De Stichting mikt met de wiki niet alleen op het brede publiek, maar ook op (overheids)organisaties en bedrijven. In de aanloop naar de waterschapsverkiezingen van maart 2015 deed de Stichting reeds een oproep aan alle partijen om het erfgoed mee te nemen in het beleid van hun waterschap. Het initiatief voor de WaterWerkenWiki wordt ondersteund door onder meer Rijkswaterstaat, de Unie van Waterschappen, de Gemalenstichting en niet in de laatste plaats de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu, draagt de WaterWerkenWiki een warm hart toe. Eerste stap is de bundeling van bestaande datasets bij Rijkswaterstaat, provincies, de waterschappen et cetera. Meer info over de voortgang van het project is te vinden op de sites www.waterheritage.nl en www.waterwerkenwiki.nl.

Staat achter de dijken

Op 20 maart 2015 aanvaardde prof. mr. Remco Nehmelman met zijn oratie getiteld *De Staat achter de dijken* in het openbaar het ambt van hoogleraar Publiek Organiseringsrecht, in het bijzonder op het terrein van het waterbeheer, aan de Universiteit Utrecht. Het gaat om een nieuwe leerstoel die financieel mede mogelijk werd gemaakt door de Stichting Schilthuisfonds. In zijn oratie bepleit Nehmelman onder meer een stevige reductie van het aantal gemeenten in combinatie met diverse bestuurlijke hervormingen om hun slagvaardigheid te vergroten en ze goed toe te rusten voor de nieuwe taken die hen zijn toebedeeld. De waterschappen moeten volgens Nehmelman blijven bestaan. Het waterbeheer is via de inmiddels sterk opgeschaalde waterschappen immers prima geborgd. Wel ziet hij mogelijkheden voor verbetering en oppert hij de vorming van 'watergewesten' waarin het gedeelte van Rijkswaterstaat dat zich met de 'natte waterstaat' bezig houdt met waterschappen samengaat. Hierbij moet het succesvolle financieringsmodel van de waterschappen in stand blijven. De watergewesten dienen een krachtige positie te krijgen ten opzichte van gemeenten en provincies. De prikkelende ideeën van Nehmelman zullen zeker aanleiding tot discussie geven en daar gaat het bij een goede oratie om. De complete tekst is in te zien op de site van de Universiteit Utrecht, www.uu.nl.